

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, हाइड्रोपावर उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन एकैसिटिङ्गमा हुनेछ, भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ, भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:-
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- यो पाठ्यक्रम मिति २०६२/ ९ / २१ देखि लागू हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) परिमार्जन मिति २०६४ । ६ । १७ गते

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, हाइड्रोपावर उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क - ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ नेपालको वर्तमान संविधान
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरू
 - ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगो विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

९ समाप्त ९

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, हाइड्रोपावर उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अंक:- ५०

१. जलस्रोत सम्बन्धी
 - १.१ जलस्रोत ऐन, २०४९
 - १.२ जलस्रोत नियमावली, २०५०
 - १.३ National Water Resources Strategy, 2002
२. विद्युत सम्बन्धी
 - २.१ जल विद्युत विकास नीति, २०४९/२०५८
 - २.२ विद्युत ऐन, २०४९
 - २.३ विद्युत नियमावली, २०५०
 - २.४ नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१
 - २.५ विद्युत विकाष कोष समिति (गठन) आदेश, २०६०
 - २.६ विद्युत महसुल निर्धारण नियमावली, २०५०
 - २.७ चालू पञ्चवर्षीय योजना
 - २.८ पुर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा संचालनमा निजी लगानीको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको अध्यादेश, २०६०
 - २.९ निजी क्षेत्रको सहभागिता सम्बन्धी अवधारणा
३. वातावरण सम्बन्धी
 - ३.१ वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
 - ३.२ वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४
४. विविध
 - ४.१ निजामती सेवा ऐन, २०४९
 - ४.२ निजामती सेवा नियमावली, २०५०
 - ४.३ आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५
 - ४.४ आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
 - ४.५ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५
 - ४.६ स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६
 - ४.७ सार्वजनिक निर्माण सम्बन्धी निर्देशिका, २०५८
 - ४.८ वन ऐन, २०४९
 - ४.९ वन नियमावली, २०५१
 - ४.१० राष्ट्रिय निकुञ्ज ऐन, २०२९
 - ४.११ राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३०
 - ४.१२ औद्योगिक नीति, २०४९
 - ४.१३ औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९
 - ४.१४ विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९
 - ४.१५ जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४

लोक सेवा आयोग
नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, हाइड्रोपावर उपसमूह), कृषि, वन,
विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला
र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

First paper-Part B

[Long Answers – Each carrying 10 marks]

1. Write down some of the important policy principles guiding Nepal's Water Resources Strategy (2002). Also mention the major activities outlined by the strategy to address the issues identified in the hydropower sub-sector.
2. Briefly describe the process of formulation of annual plan and programmes by a DDC as per the Local Self Governance Act (2055) and Regulations (2056). Also enlist the composition of the different committees involved in the process.
3. State the general objectives of the Hydropower Development Policy (2058) and briefly describe the policy provisions provided in it for rural electrification.
4. Mention the purpose and advantages of conducting a scoping exercise during the environmental impact assessment of a hydropower project. Also present a brief outline of the scoping process with reference to the Environmental Protection Regulations (2054).
5. Discuss the general principles and methods employed in setting electricity tariff. Also give a brief outline of the electricity tariff setting process followed in Nepal based on the current legislative provisions.